

MAAA

eMAGASIN FOR ÅTFERDSANALYSE

Læring av akseptable sosiale ferdigheter ved bruk av en DRA-prosedyre

- Et eksempel på hvor lite som noen ganger skal til

Stein M. Andersen
eMAA-seminaret, HIL 2012

DRA-prosedyrer

- Er differensiell forsterkning av *alternativ atferd*. Dvs. forsterkning av atferd som har samme funksjon som problematferden, men er ulik.
- I praksis betyr dette forsterkning av alternativ atferd og ekstinksjon av problematferd.
- Ekstinksjon kan ha sideeffekter.
- Atferd som har vært forsterket av og til (intermitterende) kan være mer motstandsdyktig mot ekstinksjon enn atferd som har vært kontinuerlig forsterket.

Personen og utfordringen

- Kvinne ca. 40 år, diagnose lett utviklingshemning. Bor i et bofellesskap sammen med fem andre mennesker.
- Funksjonelt språk, fører lengre samtaler, gjerne om ting hun ser på tv eller leser i aviser og blader. Sier klart i fra hva hun vil og ikke.
- Kan være påtrengende når hun ønsker kontakt med andre. Lite sensitiv for avvising.
- Kan utagere mot andre å ødelegge gjenstander. 2:1 bemanning dag og kveld.
- Utfordringen var at hun ropte etter personalet fra egen leilighet, i stedet for å oppsøke de når hun ønsket kontakt.

Personen og utfordringen forts.

- Naboer sa hun kunne være høymeldt og de ville ikke oppholde seg i fellesareal når hun var der.
- Enkeltpersoner hadde usystematisk forsøkt å forklare / instruere henne i alternativ atferd. Roping kan dermed ha blitt intermitterende forsterket.
- Det å kunne ta kontakt med andre på akseptable måter er en viktig sosial ferdighet.

Funksjonell vurderinger

- Atferdsklassen var ”å ta kontakt med personalet”, altså positivt sosialt forsterket atferd.
- Personalet var alltid tilgjengelig for henne.
- Vi registrerte hennes måter å ta kontakt med personalet på, disse ble sortert i tre grupper:
 1. Rope på personalet fra egen leilighet
 2. Banke på dør til personal rom
 3. Ringe på dørklokke til personal rom

Målatferd

- Rope på personalet fra egen leilighet ble definert som uønsket måte å ta kontakt med personalet.
- Banke eller ringe på dør er ulike, men like akseptable responser, og ble definert som ønsket måte å ta kontakt med personalet.
- Forekomst av målatferd ble registrert hver dag i tidsrommet mellom kl. 8-21.

Fremgangsmåte

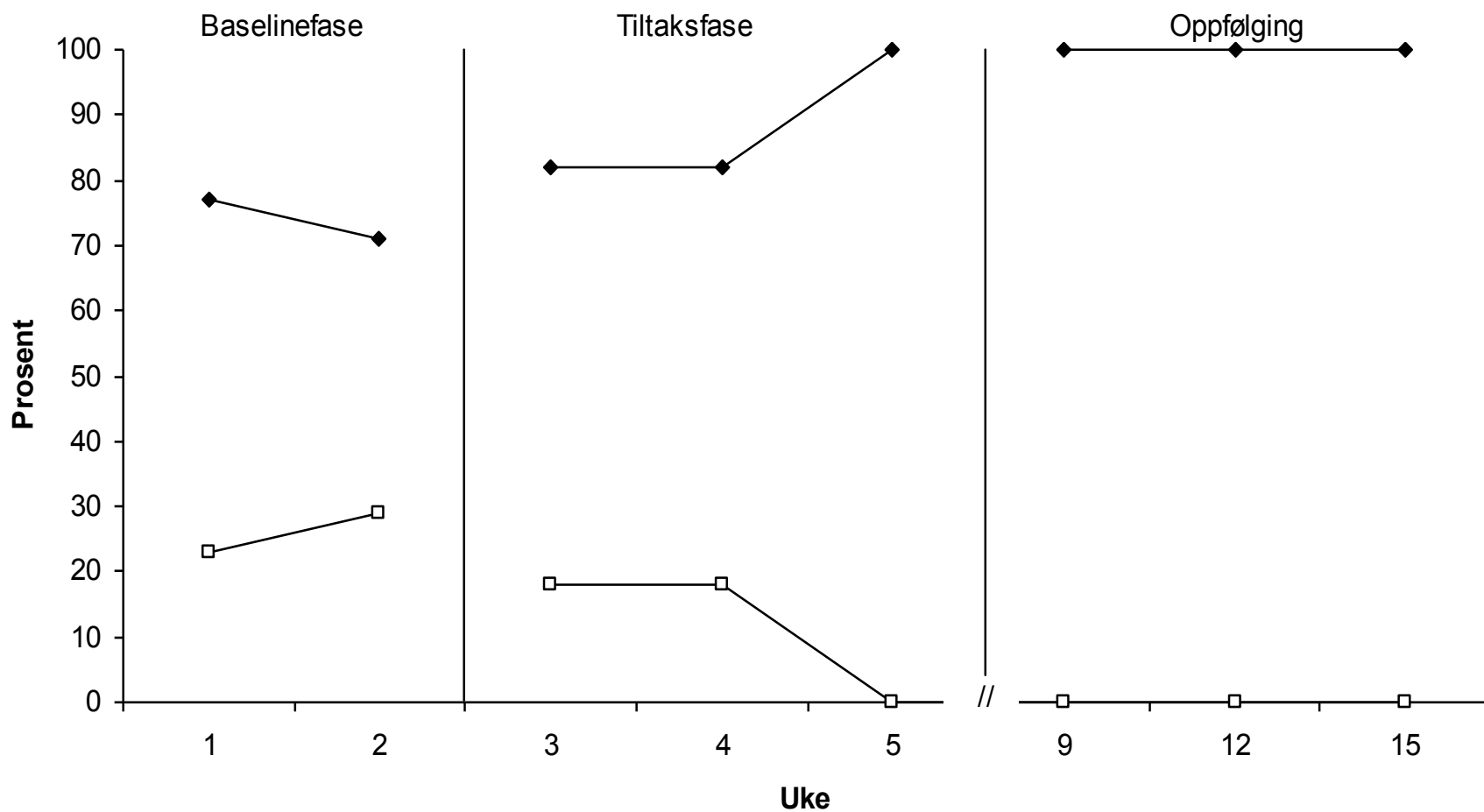
Utgangspunkt (Baseline):

- Uønsket og ønsket atferd ble registrert i 14 dager før behandling.

Behandling:

- Ved ønsket måte å ta kontakt på skulle personale svare på spørsmål, gi henne hjelp til det hun ønsket eller bare være hos henne for sosialt samvær.
- Ved uønsket måte å ta kontakt på skulle de ikke gjøre noe som helst, altså ekstinksjon.

Resultater

Diskusjon

- Resultatene viser at målet ble nådd. Det var heller ingen utagering i perioden, noe som understreker en vellykket behandling.
- Effekten av behandlingen skyltes forsterkning og ekstinksjon, i tråd med DRA. Dette skjedde ved å øke atferd hun allerede mestret.
- Behandlingen inneholdt ikke elementer av tvang, tvert i mot. Kap. 9 i khotjl. krever bl.a at vi skal ”forebygge problematferd ved hjelp av andre løsninger” (Sosial og helsedirektoratet, 2004, s. 44). Ett forebyggende tiltak er opplæring i ”kommunikasjon, språk og sosiale ferdigheter” (s. 42).

Diskusjon forts.

- Innvendinger mot behandlingen: Roping er ikke nødvendigvis problematisk, og den var lavfrekvent.
- Kontrollmessige svakheter: Få og korte faser gir liten eksperimentell kontroll (design), og påliteligheten av registreringer (reliabilitet) ble testet kun en gang.
- Sosial kompetanse var et mål i IP, og det var stor tilslutning til behandlingen. Hun blir oppfattet på mer fordelaktige måter. Hun prater også med naboene på gangen.
- Alt i alt en vellykket behandling basert på enkle prinsipper.